

Fan/modul kodi ECOANA3125	O'quv yili 2025-2026	Semestr 3	ECTS - Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili o'zbek/rus/ingliz		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Iqtisodiy tahlil	60	90	150
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Iqtisodiy tahlilning asosiy maqsadi iqtisodiyot ichidagi murakkab o'zaro ta'sirlarni tushunish uchun asos yaratish va turli darajadagi qarorlar qabul qilish haqida ma'lumot berishdir. Iqtisodiy tahlil iqtisodiy tizimlar, shu jumladan bozorlar, tarmoqlar va umuman iqtisodlarning xatti-harakati va samaradorligini tushunish uchun ishlatiladigan muhim vositadir. U turli iqtisodiy hodisalarni tekshirish, qonuniyat va tendentsiyalarni aniqlash hamda asoslangan qarorlar qabul qilish uchun iqtisodiy nazariyalar, modellar va usullarni qo'llashni o'z ichiga oladi. Iqtisodiy tahlilning mazmuni mikroiqtisodiyot, makroiqtisodiyot, xalqaro savdo, rivojlanish iqtisodiyoti va ekonometrika kabi keng ko'lamli mavzularni o'z ichiga oladi.</p> <p>Iqtisodiy tahlil vazifalari ma'lumotlarni to'plashdan tortib siyosatni baholashgacha bo'lgan bir qator tadbirlarni o'z ichiga oladi va iqtisodiy o'sishni, barqarorlikni va farovonlikni rag'batlantirish uchun zarurdir. Iqtisodiy tahlil iqtisodiyotni tushunish va qarorlar qabul qilishda axborot berish uchun hal qiluvchi vositadir. Uning mazmuni xilma-xil bo'lib, turli mavzu va usullarni o'z ichiga oladi va maqsadi ko'p qirrali bo'lib, siyosat tahlili, biznes qarorlarini qabul qilish va rivojlanishni rejalashtirishda qo'llaniladi.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Iqtisodiy tahlil faniga kirish</p> <p>Ushbu darsda kursning asosiy maqsadlari, asosiy savollari va metodologiyasi bilan tanishiladi. Talabalar ta'lim siyosatini iqtisodiy nazariyalar orqali tahlil qilishning nima uchun muhimligini tushunadilar. Shuningdek, kursdan kutilayotgan natijalar va baholash tizimi tushuntiriladi.</p> <p>2-mavzu. Ekonometrik asoslar</p> <p>Mazkur darsda ta'lim siyosatini tahlil qilishda qo'llaniladigan asosiy statistik va ekonometrik tushunchalar – regressiya tahlili, sabab-natija munosabatlari va empirik dalillarning o'mi o'rganiladi. Talabalar ushbu metodlar</p>			

yordamida siyosiy qarorlar qanday asoslanishini tushunib oladilar.

3-ma'ruza. Iqtisodiy ma'lumotlar tahlili va Stata dasturiga kirish

Bu darsda iqtisodiy tahlil jarayonida ma'lumotlar bilan ishlashning o'rnini va ahamiyatini tushuntiriladi. Talabalar Stata dasturining asosiy funksiyalari bilan tanishadi, hamda real iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilish uchun dastlabki ko'nikmalarga ega bo'ladilar.

4-ma'ruza. Kesim bo'yicha ma'lumotlar (Yalpi ichki mahsulot)

Kesim bo'yicha ma'lumotlar – bir davrda yig'ilgan, bir nechta birliklarga tegishli statistik ko'rsatkichlardir. Darsda YIM misolida ushbu turdagi ma'lumotlarni tahlil qilish, solishtirish va natijalardan xulosa chiqarish o'rganiladi.

5-ma'ruza. Vaqt qatorlarini tahlil qilish (Aholi soni)

Vaqt qatori – o'zgaruvchilarning vaqt bo'yicha qanday o'zgarishini ifodalaydi. Aholi sonining davriy o'zgarishlari asosida trend, mavsumiylik va siklik holatlarni aniqlash usullari ko'rib chiqiladi.

6-ma'ruza. Panel ma'lumotlari (Mehnat bozori)

Panel ma'lumotlari – bir vaqt oralig'ida turli birliklar bo'yicha yig'ilgan statistik ko'rsatkichlardir. Darsda mehnat bozori ma'lumotlari asosida vaqt va individ o'zgarishlarini parallel tahlil qilish ko'nikmalari shakllantiriladi.

7-ma'ruza. FRED – Federal Reserve Economic Data (Uy-joy bozori)

FRED – AQSh Markaziy bankining statistik bazasi bo'lib, iqtisodiy tahlil uchun keng foydalaniladi. Talabalar FREDdan ma'lumotlar olish, ularni Stata orqali tahlil qilish va uy-joy bozori tendensiyalarini baholashni o'rganadilar.

8-ma'ruza. Statistik xulosa chiqarish: Gipoteza sinovi

Dars statistik gipotezalarni tekshirish asoslariga bag'ishlanadi. Nol gipoteza, muqobil gipoteza, p-qiymati, ishonchlilik darajasi kabi tushunchalar asosida qaror qabul qilish usullari o'rgatiladi.

9-ma'ruza. Ikki o'zgaruvchili tahlil (Iste'mol va ishonch)

Ikki o'zgaruvchi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish korrelyatsiya, krosstablitsa va grafik vositalar orqali amalga oshiriladi. Iste'mol va ishonch indeksleri o'rtasidagi aloqani tahlil qilish orqali amaliy tajriba shakllantiriladi.

10-ma'ruza. Iqtisodiy o'sish

Iqtisodiy o'sish – iqtisodiyot hajmining vaqt o'tishi bilan ortishini ifodalaydi. Bu darsda talabalar YIMdagi o'zgarishlarni tahlil qilish, o'sish sur'atlarini baholash va ta'sir qiluvchi omillarni aniqlashni o'rganadilar.

11-ma'ruza. Ikki o'zgaruvchili regressiya

Oddiy regressiya modeli yordamida bitta mustaqil o'zgaruvchining natijaviy

o'zgaruvchiga ta'siri tahlil qilinadi. Talabalar model tuzish, koeffitsientlarni izohlash va bashorat qilish usullarini o'zlashtiradilar.

12-ma'ruza. Ko'p o'zgaruvchili regressiya

Bir nechta mustaqil omillar ta'sirini o'rganishda ko'p regressiya modeli qo'llaniladi. Dars davomida murakkab iqtisodiy munosabatlar matematik modellashiriladi va natijalar asosida xulosalar chiqariladi.

13-ma'ruza. Regressiya diagnostikasi

Model ishonchliligini tekshirish uchun qoldiq tahlili, multikollinearlik, heteroskedastiklik va boshqa diagnostika vositalari qo'llaniladi. Talabalar tahliliy xatolarni aniqlash va bartaraf etish yo'llarini o'rganadilar.

14-ma'ruza. Logit va Probit modellar (Ipoteka kreditlari)

Bu modellar natijasi 0 yoki 1 bo'lgan ehtimoliy hodisalarni prognozlash uchun qo'llaniladi. Ipoteka olish ehtimolini aniqlash misolida logit va probit modellar bilan ishlash o'rgatiladi.

15-ma'ruza. Daromadlar Dinamikasi Panel Tadqiqoti (PSID)

PSID – oilaviy daromadlar va ularning vaqt o'tishi bilan o'zgarishini o'rganish imkonini beruvchi panel tadqiqotdir. Talabalar o'zgaruvchanlik va barqarorlik tendensiyalarini tahlil qilish usullarini egallaydilar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Stata dasturida asosiy buyruqlar bilan ishlash
2. Kesim bo'yicha ma'lumotlarni tahlil qilish (YIM misolida)
3. Vaqt qatorlari asosida demografik tahlil
4. Panel ma'lumotlar tuzilmasini sozlash va tahlil qilish
5. FRED bazasidan iqtisodiy ma'lumotlarni yuklash va ishlatish
6. Tanlama olish usullari va statistik xatolikni hisoblash
7. Gipoteza sinovlari va p-qiymatni aniqlash
8. Korrelyatsion tahlil: iste'mol va ishonch indekslari
9. Iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlarini solishtirish
10. Oddiy regressiya modelini tuzish va tahlil qilish
11. Ko'p regressiyali modelda omillarning ta'sirini baholash
12. Regressiya diagnostikasi: qoldiq tahlili
13. Logit va Probit modellar bilan ehtimoliy qaror tahlili
14. ACS ma'lumotlar to'plami bilan ishlash
15. RCT usuli asosida eksperiment dizayn qilish

Amaliy mashg'ulotlar bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi.

mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Talabalarining "Iqtisodiy tahlil" yo'nalishi bo'yicha mustaqil o'quv jarayoni ularning akademik sayohatining ajralmas qismi bo'lib, ko'plab uslubiy va axborot resurslari bilan to'liq quvvatlanadi.

Butun semestr davomida talabalar ma'ruzalarni diqqat bilan tinglash, sinfda muammolarni hal qilish bo'yicha mashqlarda faol ishtirok etish va har bir mashg'ulotga astoydil tayyorgarlik ko'rishni o'z ichiga olgan ko'p qirrali ta'lim tajribasi bilan shug'ullanadilar. Sinfidan tashqarida ular o'z-o'zidan o'rganish yo'liga kirishadi, adabiyotlarni sintez qiladilar, berilgan muammolarni hal qiladilar va tegishli materiallar ustida fikr yuritadilar. Bundan tashqari, muayyan mavzularni chuqurroq o'rganish uchun ular qo'shimcha matnlarni ko'rib chiqish va mavzuga oid viktorinalarni hal qilish orqali tezislar tayyorlaydilar va shu bilan mavzuni tushunishlarini mustahkamlaydilar.

Ushbu mustaqil ta'lim harakatlarining natijalari reyting tizimi orqali sinchkovlik bilan baholanadi, bu ularning taraqqiyotini har tomonlama baholashni ta'minlaydi. Shu bilan birga, uy vazifalarini bajarish, qo'shimcha darslik va adabiyotlarni o'rganish va kerakli ma'lumotlarni izlash orqali talabalar o'zlarining tadqiqot qobiliyatlarini rivojlantiradilar, Internetning keng maydonida sayohat qilish va mustaqil ravishda yoki ilmiy tadqiqot doirasida ilmiy izlanishlar olib borish qobiliyatini rivojlantiradilar. doira.

Natijada, bu mustaqil ta'lim jarayoni talabalarga ishonchli manbalarga asoslangan ilmiy maqolalar va taqdimotlar yaratishga imkon beradi, shu orqali o'z bilimlarini boyitadi, mustaqil fikrlashni rivojlantiradi va ijodiy salohiyatini rivojlantiradi. Ta'lim samaradorligi ushbu mustaqil o'quv jarayoni bilan uzviy bog'liqligini tan olish kerak, bu akademik muvaffaqiyatning asosi bo'lib xizmat qiladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Iqtisodiy tahlilda axborot tizimlarining samaradorligini baholash: Tashkilotlarda iqtisodiy tahlil va qarorlar qabul qilishni osonlashtirishda axborot tizimlarining rolini har tomonlama ko'rib chiqish.

2. Tashkiliy samaradorlikni oshirishda balanslangan ko'rsatkichlar kartalarining roli: Iqtisodiy tahlil va strategik rejalashtirishni takomillashtirishda muvozanatlashtirilgan ko'rsatkichlar kartalarini joriy etishning afzalliklari va muammolarini o'rganish.

3. Raqamli asrda nomoddiy aktivlar potentsialini ochish: Zamonaviy korxonalarda nomoddiy aktivlarning ahamiyati va ularni aniqlash, tahlil

qilish va raqobatdosh ustunlikka erishish uchun foydalanish usullari bo'yicha tadqiqot.

4. Barqaror o'sish uchun aylanma mablag'larni boshqarishni optimallashtirish: tashkilotlarning moliyaviy salomatligi va barqarorligini ta'minlashda aylanma mablag'larni boshqarishning ahamiyatini tahlil qilish.

5. Ta'minot zanjirini optimallashtirish uchun inventarizatsiyani boshqarish strategiyalari: inventarizatsiyani boshqarishning turli usullari va ularning ta'minot zanjirining umumiy samaradorligiga ta'sirini o'rganish.

6. Mehnat unumdorligining tashkilot faoliyatiga ta'siri: Mehnat unumdorligi va tashkilot faoliyati o'rtasidagi bog'liqlik, shu jumladan mehnat samaradorligini o'lchash va oshirish usullari bo'yicha tadqiqot ishi.

7. Pul oqimi tahlili: biznes muvaffaqiyatining kaliti: Pul oqimlarini tahlil qilish bo'yicha keng qamrovli qo'llanma, shu jumladan uning ahamiyati, usullari va biznes qarorlarini qabul qilishda qo'llanilishi.

8. Mahsulotning hayot aylanishi tahlili: strategik mahsulotni boshqarish vositasi: bozor tendentsiyalarini tushunish, imkoniyatlarni aniqlash va samarali mahsulot strategiyalarini ishlab chiqishda mahsulotning hayot aylanishi tahlilini qo'llash bo'yicha tadqiqot.

9. Moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari: ilg'or tajribalarni ko'rib chiqish: Tashkilotlarning moliyaviy sog'lig'ini baholashda qo'llaniladigan turli moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari, jumladan, ularni hisoblash, izohlash va qo'llash haqida umumiy ma'lumot.

10. Zararsizlik tahlili: Menejerlar uchun qaror qabul qilish vositasi: Zararsizlik tahlilining batafsil izohi, shu jumladan biznes qarorlarini qabul qilishda uning tamoyillari, usullari va qo'llanilishi.

11. Moliyaviy koeffitsientlarning samaradorlikni baholashdagi roli: Tashkilotlar faoliyatini baholashda moliyaviy koeffitsientlarning ahamiyatini tekshirish, jumladan, ularni hisoblash, izohlash va cheklash.

12. Korxonalar risklarini boshqarish: xavflarni aniqlash va kamaytirish uchun asos: Korxonalar risklarini boshqarish tizimini, jumladan uning tarkibiy qismlarini, usullarini va xavflarni kamaytirish bo'yicha qo'llanilishini har tomonlama ko'rib chiqish.

13. Iqtisodiy ko'rsatkichlarning biznes qarorlarini qabul qilishga ta'siri: Iqtisodiy ko'rsatkichlar va biznes qarorlarini qabul qilish o'rtasidagi bog'liqlik, shu jumladan iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilish va sharhlash usullari bo'yicha tadqiqot ishi.

14. Iqtisodiy tahlilni kuchaytirishda axborot texnologiyalarining o'рни: Axborot texnologiyalarining iqtisodiy tahlilga ta'siri, shu jumladan iqtisodiy tahlilda AT dan foydalanishning afzalliklari, muammolari va ilg'or

	<p>tajribalarini o'rganish.</p> <p>15. Iqtisodiy tahlilda ta'minot zanjiri ko'rinishining ahamiyati: Iqtisodiy tahlilda ta'minot zanjiri ko'rinishining ahamiyatini o'rganish, shu jumladan ko'rinishga erishish usullari va qarorlar qabul qilishda qo'llanilishi.</p> <p>16. Inson resurslarini boshqarishning iqtisodiy tahlili: strategik yondashuv: Iqtisodiy tahlilda inson resurslarini boshqarishning o'rni. shu jumladan kadrlar bo'yicha qarorlarning iqtisodiy ta'sirini baholash usullarini har tomonlama ko'rib chiqish.</p> <p>17. Iqtisodiy tahlilni kuchaytirishda ma'lumotlar tahlilining o'rni: Iqtisodiy tahlilda ma'lumotlar tahlilini qo'llash bo'yicha tadqiqot. shu jumladan qarorlar qabul qilishda ma'lumotlar tahlilidan foydalanishning afzalliklari, muammolari va ilg'or tajribalari.</p> <p>18. Globallashuvning iqtisodiy tahlilga ta'siri: Globallashuvning iqtisodiy tahlilga ta'siri. shu jumladan globallashgan iqtisodiyotda iqtisodiy tahlilni o'tkazishning muammolari, imkoniyatlari va ilg'or tajribalari bo'yicha tadqiqot ishi.</p> <p>19. Iqtisodiy qarorlar qabul qilishda manfaatdor tomonlar tahlilining roli: Iqtisodiy qarorlar qabul qilishda manfaatdor tomonlar tahlilining ahamiyatini, shu jumladan manfaatdor tomonlar manfaatlarini aniqlash, tahlil qilish va ustuvorligini aniqlash usullarini o'rganish.</p> <p>20. Iqtisodiy tahlilning kelajagi: tendentsiyalar, muammolar va imkoniyatlar: Iqtisodiy tahlilning hozirgi tendentsiyalari, muammolari va imkoniyatlarini har tomonlama ko'rib chiqish, shu jumladan iqtisodiy tahlilning kelajagini shakllantiruvchi rivojlanayotgan vositalar, uslublar va metodologiyalar. iqtisodiy tahlil.</p>
3.	<p>V. Ta'lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar</p> <p>“Iqtisodiy tahlil” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O'zbekistonda raqamlashtirish va uning texnologiyalarini axborotlashgan jamiyatning rivojlanishi uchun xizmat qiluvchi ma'lumotlarni tahlil qilishda iqtisodiy tahlilning nazariy asoslari haqida tasavvurga ega bo'lishi; - iqtisodiy tahlil qilish usullari, unda e'tibor berilishi lozim bo'lgan jihatlar, ularning amaliy qo'llanilishidagi zararlar va oqibetlarni tushungan holda baholash va baholashni tekshirish amaliyotini bilishi va ulardan foydalana olishi; - iqtisodiy tahlil qilish usullaridan samarali foydalanish hamda uning natijaviyligini inobatga olgan holda qarorlar qabul qilish va loyihalar ishlab chiqish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ma'ruzalar; * interfaol keys-stadilar; * semnarlar(mantiqiy fikrlash. tezkor savol-javoblar); * guruhlarda ishlash; * individual loyihalar; * taqdimotlar qilish.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fan yuzasidan ilgari surilgan ilmiy tushunchalar va metodologiyalar bo'yicha har tomonlama malakani namoyish etish. topilmalarni to'g'ri talqin qilish va ifodalash, murakkab jarayonlarni tekshirishda mustaqil kuzatish ko'nikmalarini namoyish etish. joriy va oraliq nazorat shakllarida ko'rsatilgan topshiriq va topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish; yakuniy baholash uchun puxta ishlab chiqilgan mustaqil ishlarni taqdim etish, yakuniy nazorat ishlarini topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lovenheim M., Turner S. <i>Economics of Education</i>. – Boston: Macmillan Learning, 2017. – ISBN: 071677705. 2. Shoalimov A.X., Ilxamov Sh.I., Tojiboyeva Sh. A. Iqtisodiy tahlil va audit. Darslik. –T.:Sano-standart, 2017. <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ishonqulov N. F. Iqtisodiy tahlil nazariyasi : darslik / - T.: Sano-standart, 2014. - 336 b. 2. O'zbekiston Respublikasining Auditorlik faoliyatining milliy standartlari. To'plam. -T.: O'zR BAMA nashriyot markazi, 2019 3. Tojiboyeva Sh. A. Iqtisodiyot subyektlari moliyaviy holati tahlili. O'quv -qo'llanma. -T.: Iqtisodiyot, 2020. 4. Xaydarov N.X., Xasanov B.A. <i>Iqtisodiy tahlil. O'quv qo'llanma</i>. – T.: IQTISOD-MOLIYA, 2020. 5. Gibson, H. D., & Tsakalotos, E. <i>Economic Analysis of Investment Operations: Analytical Tools and Practical Applications</i>. – World Bank Publications, 2001. 6. Horngren, C. T., Sundem, G. L., & Stratton, W. O. <i>Introduction to Management Accounting</i>. – Prentice Hall, 2013. 7. Wild, J. J., Subramanyam, K. R., & Halsey, R. F. <i>Financial Statement Analysis</i>. – McGraw-Hill Education, 2014. <p>Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 2. https://drodrick.scholar.harvard.edu/files/dani-rodrik/files/industrial-policy-twenty-first-century.pdf 3. https://www.unido.org/resources-publications-flagship-publications-industrial-development-report-series-idr2020 4. https://www.oecd.org/economy/growth/The-Productivity-Inclusiveness-

	Nexus.pdf
7.	O'quv dasturi universitet Kengashining 2025-yil 28.04 8/8/2025 sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sullar: F.F.Saidov -Muhammad al Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti "AKT sohasida iqtisod" kafedrasida katta o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: S. Salomova - TDTU. Sanoat iqtisodiyoti va menejmenti kafedrasida dotsenti, i.f.n Xudaynazarova D.N.- Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti AKT sohasida iqtisodiyot va menejment kafedrasida v.b. dotsenti.

